

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การสร้างสรรครายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว” ได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีรายละเอียดด้านระเบียบวิธีวิจัย ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- 1.รูปแบบการวิจัย
- 2.แหล่งข้อมูล
- 3.วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล
- 4.ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล
- 5.วิธีการคัดเลือกข้อมูล
- 6.เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
- 7.การวิเคราะห์ข้อมูล
- 8.การนำเสนอข้อมูล

1.รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key - Informant Interview) , การจดบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ที่ได้จากการชมเทปโทรทัศน์ และการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงลึกของกลยุทธ์, กลวิธีการสร้างสรรครายการเพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการสร้างสรรครายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว

2.แหล่งข้อมูล

ในการวิจัย เรื่อง “กลยุทธ์การสร้างสรรครายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว” นี้ ผู้วิจัยมุ่งเจาะจงศึกษาเฉพาะ รายการเพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว 3 รายการ คือ รายการบ้านเลขที่ 5, รายการที่เขยวันกันเองและรายการโลกใบเล็ก โดยแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล, เทปโทรทัศน์ และเอกสารต่าง ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล

เป็นการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key - Informant) ได้แก่ ผู้ควบคุมการผลิตรายการ (Producer), ผู้สร้างสรรค์รายการ (Creative) และพิธีกร ดังต่อไปนี้

รายการโลกใบเล็ก ได้แก่

1.คุณอัจฉรา	ลឹ้มตระกูล	ผู้ควบคุมการผลิต
2.คุณศิริพร	เกษตรศิริ	ผู้สร้างสรรค์รายการ
3.คุณสินชัย	เปล่งพานิช	ผู้ดำเนินรายการ

รายการเที่ยงวันกันเอง ได้แก่

1.คุณจินดาหรา	จิระคุณ	ผู้ควบคุมการผลิต
2.คุณรุ่งรัตน์	จตุธรรมรัตน์	ผู้สร้างสรรค์รายการ
3.คุณชุกรินทร์	ภมรมนตรี	ผู้ดำเนินรายการ

รายการบ้านเลขที่ ๕ ได้แก่

1.คุณดารณี	พันธ์ธานี	ผู้ควบคุมการผลิต
2.คุณใจดาว	ชกตัน	ผู้สร้างสรรค์รายการ
3.คุณสาวตรี	สามิภักดิ์	ผู้ดำเนินรายการ
4.คุณยอดมหนู	ภมรมนตรี	ผู้ดำเนินรายการ
5.คุณตระกูล	พันธุมเลิศรุจี	ผู้ดำเนินรายการ

2.2 แหล่งข้อมูลประเภทเทปบันทึกภาพ

ผู้วิจัยได้สำเนารายการบ้านเลขที่ ๕ และรายการโลกใบเล็ก ในวันเวลาที่ออกอากาศจริง ในเดือนธันวาคม พ.ศ.2541 ส่วนรายการเที่ยงวันกันเอง ผู้วิจัยได้สำเนาจากบริษัทผู้ผลิตรายการ คือ บริษัท มีเดีย ออฟ มีเดียส์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นเทปที่ออกอากาศในเดือนกันยายน พ.ศ. 2541

2.3 แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร

ได้แก่ ข้อเสนอการผลิตรายการ (Proposal), บทโทรทัศน์ รวมทั้งวิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อมวลชนและรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว

ข้อเสนอการผลิตรายการ (Proposal) และบทโทรทัศน์ของรายการบ้านเลขที่ ๕ ,รายการเที่ยงวันกันเอง ได้ขอสำเนาจากบริษัทผู้ดำเนินการผลิต ได้แก่ บริษัท มีเดีย ออฟ มีเดียส์ จำกัด (มหาชน) ในส่วนของรายการโลกใบเล็ก ได้สำเนาจากบริษัท มาร์คส เอนเตอร์เทนเมนต์ จำกัด

3.วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น

3.1 แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-Infomant) ของรายการทั้ง 3 รายการ ได้แก่ ผู้ควบคุมการผลิตรายการ (Producer), ผู้สร้างสรรค์รายการ (Creative) และพิธีกร

3.2 แหล่งข้อมูลประเภทเทปบันทึกภาพ ใช้วิธีการจดบันทึกข้อมูล รายละเอียดต่าง ๆ ที่ได้จากการชมเทปรายการโดย รายการบ้านเลขที่ ๕ และรายการโลกใบเล็ก ซึ่งออกอากาศในเดือนธันวาคม พ.ศ.2541 ส่วนรายการเที่ยงวันกันเอง ผู้วิจัยได้สำเนาจากบริษัทผู้ผลิตรายการ โดยเลือกศึกษาเทปที่ออกอากาศในเดือนกันยายน พ.ศ.2541 (เนื่องจากรายการได้ถูกปรับออกจากผังรายการของสถานีในเดือนตุลาคม พ.ศ.2541)

3.3 แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ผู้วิจัยได้สำเนาและแยกประเภทข้อมูลออกตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์ ได้แก่

-ข้อเสนอการ ผลิตรายการ (Proposal) และบทโทรทัศน์ ใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะ และรูปแบบรายการ

-วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นกรอบในการศึกษา

4.ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

เดือนธันวาคม พ.ศ. 2541 - มกราคม พ.ศ. 2542

5.วิธีการคัดเลือกข้อมูล

ใช้วิธีการคัดเลือกข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposeful Sampling) ซึ่งเป็นวิธีการคัดเลือกตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีรายละเอียดในการคัดเลือก ดังนี้

1.แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล คัดเลือกเฉพาะผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตรายการทั้ง 3 รายการที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษา ได้แก่ ผู้ควบคุมการผลิตรายการ (Producer) ผู้สร้างสรรค์รายการ (Creative) และพิธีกร

2.แหล่งข้อมูลประเภทเทปบันทึกภาพ รายการบ้านเลขที่ ๕ และรายการโลกในเล็กศึกษาโดยการติดตามชมรายการที่ออกอากาศในเดือนธันวาคม พ.ศ.2541 รายการละ 4 ครั้ง ส่วนรายการที่ขังวันกันเองนั้น เนื่องจากได้ถูกปรับออกจากผังรายการไปในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2541 ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาย้อนหลังจากเทปที่ออกอากาศในเดือนกันยายน พ.ศ. 2541 โดยขอสำเนาเทปจากบริษัทมีเดีย ออฟ มีเดียส์ จำกัด (มหาชน) เป็นจำนวน 4 เทป (ออกอากาศสัปดาห์ละ 1 ครั้ง) รวมตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 12 เทปรายการ

6.เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

- 1.เทปบันทึกเสียง
- 2.แนวคำถาม ใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ(Key Informant)
- 3.แบบบันทึก (Note Taking) ใช้ในการเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูลที่ได้จากการชมเทปบันทึกภาพและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 4.แบบวิเคราะห์เปรียบเทียบ ใช้เปรียบเทียบรายการโทรทัศน์ที่นำมาเป็นตัวอย่างในการศึกษา โดยสร้างแบบวิเคราะห์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษา ได้แก่ วัตถุประสงค์ของรายการ กลุ่มเป้าหมาย กลยุทธ์ และกลวิธีในการสร้างสรรค์รายการ

7.การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามวัตถุประสงค์เป็นประเด็นใหญ่ ๆ คือ ข้อมูลที่เกี่ยวกับ การวิเคราะห์กลยุทธ์ในการสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์เพื่อ

ส่งเสริมสถาบันครอบครัว , กลวิธีต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์รายการเพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ที่วางไว้ และปัญหา อุปสรรคในการสร้างสรรค์รายการ

อนึ่ง เพื่อให้ข้อสรุปของงานวิจัยมีความถูกต้องแม่นยำ และมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ลักษณะ คือ

1.การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) การวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะนี้จะจัดทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บข้อมูลภาคสนาม คือ การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key - Informant) และการจดบันทึกรายละเอียดที่ได้จากการชมเทปโทรทัศน์ โดยผู้วิจัยจะตีความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากรูปธรรมหรือปรากฏการณ์ที่ได้และสังเกตเห็น เพื่อสร้างเป็นสมมติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) จากนั้นจึงเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อพิสูจน์สมมติฐานและหาข้อสรุปเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในลำดับต่อไป

2.การวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดของข้อมูล (Typological Analysis) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key - Informant) ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์จำแนกประเภทด้วยวิธีการจำแนกข้อมูลระดับจุลภาค (Taxonomy Analysis) หรือการวิเคราะห์จากกลุ่มคำที่ปรากฏในข้อมูล โดยใช้แนวคิดกลยุทธ์การใช้สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนา,แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบรายการโทรทัศน์ และ แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตรายการโทรทัศน์ในบทที่ 2 เป็นดัชนีในการจัดประเภท

3.การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ (Componantial Analysis) เพื่อเปรียบเทียบกลยุทธ์, รูปแบบและเนื้อหาของรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัวทั้ง 3 รายการ โดยจัดทำเป็นตารางสำหรับเปรียบเทียบข้อมูล

8.การนำเสนอข้อมูล

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ นำเสนอในรูปการบรรยายและพรรณานำเสนอ (Description) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยใน 3 ประเด็น ได้แก่

1.กลยุทธ์ของรายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว 3 รายการ คือ รายการโลกใบเล็ก รายการเที่ยงวันกันเอง และรายการบ้านเลขที่ ๕

2. กลวิธีหรือวิธีการดำเนินกลยุทธ์ในการสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว

3. ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมสถาบันครอบครัว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย